

Kako će organi vlasti riješiti problem dugovanja koja imaju prema građanima



Organi vlasti Bosne i Hercegovine su dogovorili plan za rješavanje problema dugovanja koje organi vlasti imaju prema građanima.

Na osnovu ovog plana, organi vlasti BiH će preduzeti realno moguće mjere u cilju rješavanja unutrašnjih potraživanja građana prema organima vlasti.

Međunarodna potraživanja, odnosno finansijska sredstva koja BiH duguje stranim vladama i stranim bankama, su već značajno smanjena u 1998. i 2000. godini.

Kategorije građana kojima prema ovom planu treba biti isplaćen bar djelimičan iznos njihovih potraživanja su:

- radnici čija se potraživanja odnose na neisplaćene plate
- penzioneri čija se potraživanja odnose na neisplaćene penzije
- različiti dobavljači koji su svoje usluge pružali organima vlasti
- lica koja imaju potraživanja prema organima vlasti u obliku zahtjeva za naknadu ratnih šteta
- građani čija je devizna štednja zamrznuta na početku rata.

Vršenje isplata će započeti u drugoj polovini 2004. godine.

Većina građana prema kojima postoje dugovanja će dio iznosa da prime u gotovini. Preostali dio sredstava će biti isplaćen putem obveznica kojeće za nekoliko decenija moći da se otkupe od građana za punu nominalnu vrijednost, ili će ih oni možda i ranije moći prodati za iznos koji je malo manji od njihove pune nominalne vrijednosti.

Poruka gospodina Dragana Mikerevića, premijera Republike Srpske

Vlada RS je 23. juna 2004. usvojila zakon koji omogućava sprovođenje plana dogovorenog između bosanskohercegovačkih organa vlasti i međunarodne zajednice u cilju rješavanja problema isplate potraživanja koja građani imaju prema organima vlasti. Narodna skupština Republike Srpske će ove sedmice razmatrati ovaj zakon.

Ovo je prvi put od završetka rata da se bosanskohercegovački organi vlasti direktno bave rješavanjem problema unutrašnjeg duga. Raniji organi vlasti su građanima davali obećanja koja nisu mogli da ispune, uvjeravajući povjericu da će "dobiti svoj novac".

Naravno, novac, na žalost, nikada nisu dobili, a u budžetu organa vlasti nije bilo sredstava za isplatu.

Sada dajemo obećanje koje možemo i hoćemo ispuniti. Plan koji ćemo sprovesti ima punu podršku međunarodne zajednice.

Ovaj plan za isplatu potraživanja ne daje svima ono što žele, međutim svima daje ono što je moguće dati i njime se stvaraju uslovi da BiH počne privlačiti kredite i investicije koje su joj potrebne za ostvarivanje ekonomskog napretka, što će imati pozitivne efekte na sve građane.

Pitanja i odgovori

Zašto mi, na osnovu ovog plana, neće biti isplaćen puni iznos mojih potraživanja?

Zbog toga što organi vlasti nemaju sredstva za isplatu dugovanja. Ukoliko bi organi vlasti svima isplatili puni iznos to bi dovelo do njihovog bankrota.

Ukupan iznos dugovanja Republike Srpske, nakon svih mogućih legitimnih umanjena tog iznosa, procjenjuje se na 1,76 milijarde KM.

Ukupan budžet Republike Srpske za 2004. godinu iznosi oko 1,07 milijarde KM.

Ukoliko bi organi vlasti isplatili sva svoja dugovanja u iznosu od 1,76 milijarde KM, u narednih godinu i po dana ne bi bilo moguće isplatiti plate zaposlenicima u organima vlasti, kao ni druge beneficije ili sredstva za infrastrukturu i institucije poput škola i bolnica, sredstva za puteve, oružane snage i sve druge institucije.

Zašto se ova dugovanja prema građanima ne isplaćuju odmah i u punom iznosu?

Zbog toga što bi svi osjetili posljedice ukoliko bi se odmah isplaćivao puni iznos. Iz tog razloga je bilo potrebno izraditi plan za postepenu isplatu ovih potraživanja, a zakoni o sprovođenju tog plana obezbjeđuju najbolji način isplate, dok organima vlasti omogućavaju normalan rad i ostavljaju prostor za otvaranje novih radnih mjesta i ostvarivanje prihoda.

Zašto neki dobijaju veće isplate od drugih?

Kriterijum za izvršenje isplata je bio transparentan i jasan.

Najmanja grupa lica koja imaju potraživanja je i najugroženija: radnici i penzioneri, za koje neisplaćene plate i penzije predstavljaju razliku između solventnosti i nesolventnosti.

Potraživanja prema organima vlasti za ratne štete su ogromna. Ona se takođe značajno razlikuju između entiteta i Distrikta Brčko. Zbog toga su organi vlasti nastojali da pronađu ravnotežu između isplata koje neće ugroziti finansijski integritet organa vlasti (ako bankrotiraju zbog isplata, svi će osjetiti posljedice) i isplata koje su srazmjerne prvobitnim potraživanjima u što je moguće razumnijim granicama.

Deviznu štednju je zamrzla posljednja predratna vlada bivše Jugoslavije pod okolnostima koje nisu bile u interesu pojedinaca koji su imali značajne uloge u američkim dolarima i ostalim valutama. Prema ovom planu, ovi ulozi, koji sada postoje samo na papiru i nisu pokriveni nikakvim rezervama u bilo kojoj banci, biće isplaćeni uz malu premiju i znatnu emisiju obveznica. Na ovaj način će se omogućiti da oni građani koji su 1991. godine posjedovali deviznu štednju odmah dobiju mali dio svog kapitala, i znatno veći iznos u dugoročnijem periodu.

Zašto bosanskohercegovačke vlasti nisu bile čvršće u pregovorima sa stranim bankama i isposlovale vraćanje većeg iznosa našeg novca?

Ovaj sporazum nije postignut između organa vlasti i stranih banaka. To je sporazum između organa vlasti i njihovih domaćih povjerilaca.

Sredstva položena u bankama koje su poslovale 1992. godine u BiH i koje su zatim postale strane banke, kao što je Ljubljanska banka, podliježu zasebnim pregovorima.

Zašto se ovaj sporazum potencira sada kada organi vlasti nemaju novac za isplate?

Zbog toga što problem sa neriješenim isplatama visi iznad BiH kao Damokleov mač. Sve dok se ne postigne sporazum i sve dok se organi vlasti suočavaju sa neograničenim obavezama

- međunarodne agencije i strane vlade će nerado posuđivati novac bosanskohercegovačkim organima vlasti (zbog toga što bi se taj novac mogao prije usmjeriti na otplatu domaćih potraživanja manjoj grupi pojedinaca, a ne na projekte za koje je prvobitno namijenjen i od kojih cijela zemlja treba imati korist);
- strani investitori će nerado ulagati u BiH (zbog toga što bi organi vlasti morali nenadano povećati poreze kako bi isplatili svoja dugovanja).

Ovo pitanje se treba brzo riješiti, tako da organi vlasti i privatni sektor mogu privlačiti strana sredstva u cilju pokretanja bosanskohercegovačke ekonomije i otvaranja novih radnih mjesta.

Pored toga, najugroženija kategorija povjerilaca, posebno penzioneri i invalidi, ne mogu beskonačno čekati. Prema ovom planu, oni će bar primiti finansijsku nadoknadu.

Nerješavanje velikog broja neisplaćenih potraživanja bi moglo štetiti BiH na sljedeće načine:

- Veliki iznos neriješenih potraživanja obeshrabruje domaća i strana ulaganja i time smanjuje zaposlenost i privredni rast; isplata ovih potraživanja u potpunosti i u kraćem vremenskom periodu bi zahtijevala da se svi porezi povećaju odmah i u budućnosti, što bi nanijelo štetu investicionim projektima i svim građanima čiji bi se dohodak umanjio nakon odbijanja poreza.
- Brza otplata domaćih potraživanja bi mogla zahtijevati od organa vlasti da smanje izdatke kojima se potpomažu socijalni programi za radnike ili potrebnu infrastrukturu, što bi otežalo život bosanskohercegovačkih građana i investicione projekte učinilo manje privlačnim.
- Nerješavanje velikog iznosa potraživanja ugrožava platnu disciplinu i kredibilitet organa vlasti pred investitorima i dobavljačima.
- Organi vlasti koji ne plaćaju svoje dugove bi mogli ohrabriti poreske obveznike da ne plaćaju poreze, što bi vodilo ka fiskalnoj krizi.

Za više informacija kontaktirajte:
Biro za odnose sa javnošću, tel: 051 331 565

